

POŁAMANY (19) *part praet pass pf*

-am- (17), -am- (2).

o oraz drugie a jasne, pierwsze a pochylone.

sg m N połamany (3). ◇ G połamanegó (1). ◇ pl N subst połamaneé (9); -é (1), -(e) (8). ◇ G subst połamanych (2). ◇ A subst połamane(u) (3). ◇ I f połamane(u)mi (1).

Składnia dopełnienia sprawcy: połamany przez kogo (2).

Sł stp, Cn brak, Linde także XVIII w.

1. Rozdzielony na części przy użyciu siły; *fractus Mącz, PolAnt; contritus, excisus PolAnt; proruptus Mącz* (16) :

a. *Złamany, przelamany* (10) : Pan był wezwał imię twoie oliwą gąłęziłtą/ [...] ále z wielkim łzumem zapalił fię ogień ná niey/ y gąłęzi iey połamáne łą. *BibRadz Ier* 11/16; *Semirutus, Nápoły* połamány. *Mącz* 38 ld; *BudBib Ps* 57/7[8], *Ier* 50/2; Pilnuy theż tego ábyć w Groblą nie kładli karczów/ kłódzia/ drew/ álbo iákich chróftów/ álbo drządzu iákiego połamánegó *Strum F2; WyprPl* A4v.

Przen: Wykrzywiony, zgięty [czym] (1) : Spasticus – Kurczem połamani. *Calep* 995b.

α. O kościach lub częściach ciała: *pęknięty, złamany; confractus HistAl* (3) : *FalZioł* II 6d; w kthorey [wieży] było bárzo wiele więźniów/ iedni s poucinánemi nogámi/ drudzy s połamanimi goleniami *HistAl F6v*.

Wyrażenie: »ręce, nogi połamane« (1): Azałz nie widamy rąk/ nog połamanych? *RejZwierc* 151v.

b. *Zburzony, zniszczony, zrujnowany* (4) : y połamáne łą okręty/ á nie mogły idz do Thárszys. *BudBib 2.Par* 20/37; *GrabowSet* T4v.

W przeciwstawieniu: »połamany ... zgłabiany« (1): *Mącz* 399d cf »rozgłobiony, połamany«.

Szeregi: »rozgłobiony, połamany« (1): *Solidanter fracta, Rozgłobione/* połamáne bywayą zás zgłabiáne. *Mącz* 399d.

»połamany, zgruchotany« (1): *Proruptus murus, Połamány/ Zgruchotány mur. Mącz* 361b.

c. *Wyłamany, wyważony, otwarty przy użyciu siły* (1) : Przezeń [tj. przez Boga] zamki żelázne wlfytki połamáne *LubPs* Y5.

d. *Pośluczony, podruzgotany* (1) : W mieście Auenticum [...] Są y kámienie niekthore połamáne Rzymfkiemi literámi wybite. *BielKron* 283.

2. *Przestąpiony, niedotrzymany* (3) :

Fraza: »prawa połamane« (2): Práwá máło nie wízytki połamáne. *RejZwierc* 194v marg [idem] Bbbv.

Wyrażenie: »przymierza połamane« (1): Y vczynił [Machabeusz] ie [Żydów] thym ochotnieyfsze/ á pobudził w nich fercá dobre/ okázuiąc im przythym przymierza złościwe przez pogány połamáne/ y przysięgi zgwałcone [ostendens ... iuramentorum transgressionem]. *BibRadz 2.Mach* 15/10.

3. [W funkcji rzeczownika: kaleka:

W połączeniu szeregowym: Ná vrząd też niemoże być obrány niedołączny/ trędowáty/ głuchy/ niemy/ ślepy/ połamány/ ízáłony/ mieścięcznik. *SzczerbSpecSax* 344 (Linde s.v. połamać).]

Synonimy: **1.** *podrutzgany, podrutzgotany, potłuczony, rozbity, stłuczony*, **a.** *złamany*; **b.** *poborzony, rozbity, rozwalony, zgruchotany, zniszczony*; **c.** *wyłamany*; **3.** *kaleka, ułomny*.

Cf **POŁAMAĆ**, [**POŁOMANY**]

KO